

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen, doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht. De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Nieuwsbegrip over veteranen, niveau C**Vooraf**

In opdracht van het Nederlands Veteraneninstituut ontwikkelde Nieuwsbegrip weer een Extra les rond veteranen, want op zaterdag 29 juni is het Veteranendag. Deze Extra les staat helemaal in het teken van deze dag. Hoe is Nederlandse Veteranendag ontstaan en waarom en wat is er die dag allemaal te doen? Met deze video uit 2022 kun je de leerlingen een indruk geven van hoe zo'n dag er ongeveer uitziet: www.youtube.com/watch?v=i9DWlksSJKc (02:59)

Wil je een veteraan in de klas uitnodigen om aanvullend op de les te vertellen over thema's als vrede, vrijheid en oorlog? Dat kan. Meer daarover kun je lezen op de website:

www.nlveteraneninstituut.nl/educatie/

Lesoverzicht

Onderwerp	Nederlandse Veteranendag 2024
Lesdoel	De leerlingen kunnen de tekst actief lezen aan de hand van sleutelvragen. Na het lezen van de tekst kunnen zij een zintuigenschema invullen en een fictief verslag schrijven van Veteranendag 2024. Tot slot kunnen de leerlingen een wervende flyer ontwerpen.
Leesdoel	Na het lezen van de tekst weten de leerlingen wat de Nederlandse Veteranendag precies is, hoe deze dag ontstaan is en waarom deze dag in het leven is geroepen. Ook weten zij wat er tijdens deze dag te zien en te doen is.
Opdracht 1	Actief lezen en sleutelvragen beantwoorden
Opdracht 2	Sleutelschema: een zintuigenschema invullen
Opdracht 3	Schrijfpdracht: schrijven van een fictief verslag
Opdracht 4	Een flyer ontwerpen (extra opdracht)
Referentieniveau	De tekst is geschreven op Nieuwsbegripniveau C en sluit aan bij referentieniveau 2F.

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Feest en herdenken op Nederlandse Veteranendag* (niveau C);
- bijbehorende opdrachten voor niveau C;
- eventueel de woordenlijst (verderop in deze handleiding);
- losse A4'tjes met schrijflijntjes voor opdracht 3;
- losse A4'tjes voor het ontwerpen van de flyer voor opdracht 4, en verdere benodigdheden (kleurpotloden/stiften, scharen, plakstiften etc.);

- een computer met internet voor opdracht 4, zodat de leerlingen online naar impressiefoto's van vorige Veteranendagen kunnen zoeken.

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen van Nieuwsbegrip ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Onder actief lezen verstaan we het lezen van de tekst in drietallen, waarbij leerlingen in interactie met elkaar bespreken waar de tekst over gaat. Hierbij zijn ze gericht op de inhoud. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen, verbanden leggen en inferenties maken en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities op het werkblad Actief lezen. De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, inferenties te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Werkwijze

- Introduceer het onderwerp klassikaal. Kennen de leerlingen Veteranendag? Hebben ze deze dag al eens bezocht? Bekijk ook de foto bij de tekst. Wat zien ze daar?
- Laat de leerlingen een leesdoel formuleren of vertel ze het gegeven leesdoel. Leg eventueel kort uit wat actief lezen precies inhoudt (zie toelichting hierboven).
- Begeleid zelf eventueel een instructiegroepje. Maak daarbij gebruik van de modeltekst, de sleutelvragen en de hulpvragen. Deel eventueel ook de woordenlijst uit (zie pagina 5). Laat de leerlingen na verlengde instructie zelf werken aan opdracht 1 en 2. Opdracht 3 wordt eerst individueel en daarna in groepjes gedaan. Opdracht 4 is een extra opdracht. Maak eventueel een keuze uit de opdrachten.
- Leerlingen die dat aankunnen gaan zelfstandig aan de slag. Ze aan de slag met de tekst en het werkblad Actief lezen en ze beantwoorden de sleutelvragen die bij de tekst staan. Bij opdracht 2 vullen de leerlingen een zintuigenschema in.
- Opdracht 3 is een schrijfopdracht. De leerlingen schrijven voor Omroep West een fictief verslag van de Veteranendag 2024. Na het schrijven geven de leerlingen feedback op elkaars teksten.
- Opdracht 4 is een extra opdracht. De leerlingen ontwerpen een flyer om bezoekers te werven voor de Veteranendag op 29 juni 2024.
- Nabespreking: check of lesdoel en leesdoel bereikt zijn. Laat de leerlingen eventueel zelf hun antwoorden controleren en bespreek waar ze moeite mee hadden.
- Neem de werkbladen Actief lezen in om inzicht te krijgen in het werk van de verschillende groepjes.

OPDRACHT 1 Actief lezen

1. Werk klassikaal of in groepjes bij het lezen van de tekst. Maak gebruik van de modeltekst op de volgende bladzijde, de sleutelvragen en de hulpvragen. De leerlingen kunnen daarnaast de woordhulp gebruiken. Geen hen eventueel ook een woordenlijst (zie pag. 5).
2. De leerlingen gaan daarna zelfstandig aan de slag. Bespreek klassikaal de antwoorden op de sleutelvragen.

Modeltekst

Modellen van de inleiding m.b.t. actief lezen en vragen stellen:

Zeg bijvoorbeeld het volgende: *De titel van de tekst is: **Feest en herdenken op Nederlandse Veteranendag**. Nederlandse Veteranendag, wat is dat precies? Op de foto bij de tekst zie ik een hele groep militairen in een officieel uniform marcheren. In het onderschrift lees ik dat ze langs koning Willem-Alexander lopen. Zouden dit dan veteranen zijn? Is een veteraan misschien een ander woord voor een militair? Als ik naar de foto kijk, ziet het er allemaal wel officieel uit. Ik ben benieuwd wat zo'n Veteranendag precies inhoudt. Ik lees eerst maar eens de inleiding van de tekst.*

Wist je dat er in Nederland ruim 100.000 veteranen zijn? *Wow, ruim 100.000? Dat zijn er wel heel veel. Zouden er dus ruim 100.000 militairen in Nederland zijn? Dat lijkt me een beetje veel. Misschien is een veteraan dus toch niet helemaal hetzelfde als een militair... Ik lees even verder. **Een veteraan is iemand die op militaire missie is geweest. Dat kan dus een hoogbejaarde oud-militair zijn die in de Tweede Wereldoorlog diende, maar ook iemand van 22 die bijvoorbeeld op missie is geweest in Oekraïne.** Aha, hier wordt uitgelegd wat een veteraan is. Het is dus iemand die op militaire missie is geweest. Dat kan dus inderdaad een militair zijn, maar ook een oud-militair. Dat wist ik niet! **Om al die veteranen te eren, wordt al sinds 2005 op de laatste zaterdag in juni de Nederlandse Veteranendag georganiseerd. Dit jaar is dat op 29 juni en je kunt er zelf ook bij zijn.** Ik lees hier dat de bedoeling van Veteranendag is om al die veteranen te eren en dat de dag op de laatste zaterdag in juni wordt georganiseerd. Waarom zou dat zo zijn eigenlijk? Ik lees hier ook dat je er ook zelf naartoe kunt gaan. Ook dat wist ik niet. Maar waarom zou ik dat eigenlijk willen? Wat is er allemaal te doen op deze dag? Ik hoop dat ik dat in de tekst ga lezen.*

Wat hebben jullie mij horen doen? Ik dacht hardop na over de tekst. Ik stelde ook vragen aan mezelf. Dat hoort bij actief lezen. Als je actief leest, sta je ook stil bij onbekende woorden.

Laat een van de leerlingen hardop denkend het volgende stukje lezen. Leg uit: *als je in je groepje actief aan het lezen bent, bespreek je waar elk stukje over gaat. Je stelt vragen en je probeert achter de betekenis van onbekende woorden te komen. Ook bespreek je wat het belangrijkste is van het stukje tekst. Bij elk stukje horen ook sleutelvragen. Die beantwoord je tijdens het lezen van de tekst.*

Let op: De hulpvragen bij de sleutelvragen hieronder zijn bedoeld als extra aanwijzingen bij de sleutelvragen. Gebruik de hulpvragen alleen als deze relevant zijn voor de leerlingen. Als de leerlingen de sleutelvraag direct kunnen beantwoorden is een hulpvraag waarschijnlijk niet nodig.

Sleutelvragen en hulpvragen**Inleiding**

geen sleutelvraag

Veteranendag in Nederland en daarbuiten

Sleutelvraag 1: Hoe ontstond in Nederland een Veteranendag, zoals die in het buitenland al bestond? Beschrijf het kort, in je eigen woorden.

Hulpvraag 1a: Wat lees je in regel 13 tot en met 18?

Hulpvraag 1b: Welke jaartallen zie je in dit stukje? Hoelang geleden is dit dus?

Hulpvraag 1c: Welke *conclusie* lees je in regel 16-18?

Let op! De eerste hulpvraag bij een stukje is altijd: *Wat heb je in het stukje gelezen?*

Laatste zaterdag van juni

Sleutelvraag 2: Hoe kwam het zo dat de Nederlandse Veteranendag elk jaar op de laatste zaterdag van juni wordt gevierd? Beschrijf het kort, in je eigen woorden.

Hulpvraag 2a: Wat lees je in regel 20-22?

Hulpvraag 2b: Welk signaalwoord voor een *tegenstelling* vind je in regel 23?

Hulpvraag 2c: En welk signaalwoord voor een *reden* in regel 26?

Veel festiviteiten

Sleutelvraag 3: Hoe ziet het dagprogramma van de Nederlandse Veteranendag eruit?

Hulpvraag 3a: Let op de opsommingspuntjes in regel 36-45.

Hulpvraag 3b: Wat is een **defilé** (regel 40)? Zoek het eventueel op in de woordenlijst.

Sleutelvraag 4: Hoe komt het dat jij op Veteranendag ook de vlag uit mag hangen?

Hulpvraag 4a: Wat lees je in regel 47-50?

Hulpvraag 4b: Welk signaalwoord voor een *reden* vind je in regel 48?

Ouwe-jongens-krentenbrood

Sleutelvraag 5: Welk ander doel hoopt de organisatie van de Nederlandse Veteranendag ook elk jaar te bereiken?

Hulpvraag 5a: Wat lees je in regel 64-68?

Hulpvraag 5b: Wat betekent **in hetzelfde schuitje zitten** (regel 64-65)?

Hulpvraag 5c: Wat zegt René Mijnders hierover in regel 66-67?

Hulpvraag 5d: Wat betekent **ouwe-jongens-krentenbrood** (regel 66-67)? Zoek het eventueel op in de woordenlijst.

Na het lezen

Sleutelvraag 6: Voor het lezen van de tekst heb je nagedacht of je de Nederlandse Veteranendag op 29 juni wel of niet wilt bezoeken. Hoe denk je daar nu over, nu je de tekst hebt gelezen? Leg je antwoord uit.

OPDRACHT 2 Sleutelschema: een zintuigenschema invullen

De leerlingen verplaatsen zich in het perspectief van een veteraan die deelneemt aan de Veteranendag en vullen vanuit dat perspectief het schema in. Laat de leerlingen hun schema uitwisselen met elkaar en bespreken. Welke overeenkomsten en verschillen zijn er en hoe zijn die te verklaren?

OPDRACHT 3 Schrijfopdracht: een verslag schrijven

1. Lees en bespreek de uitleg over de kenmerken van een verslag. Laat de leerlingen ook het verslag van Omroep West van 2023 lezen.
2. Geef alle leerlingen een apart blaadje met schrijflijntjes, om hun tekst op te schrijven.
3. Als de leerlingen klaar zijn met hun tekst, lezen zij die eerst zelf nog eens helemaal door. Vervolgens geven zij hun tekst aan een klasgenoot en geven de leerlingen elkaar opbouwende feedback. Wat vinden zij goed aan de tekst van de ander, welke tips hebben zij om de tekst nóg beter te maken?

OPDRACHT **4** Een flyer ontwerpen (extra opdracht)

1. Verzamel eventueel (online) van tevoren enkele voorbeelden van flyers, die als voorbeeld kunnen dienen.
2. De leerlingen zoeken op internet naar aansprekende foto's van Veteranendagen uit het verleden, bijvoorbeeld via: www.flickr.com/photos/veteranendag/albums. Daarnaast gebruiken zij hun creativiteit om de flyer mooi vorm te geven.
3. Hang alle flyers op in de klas. De leerlingen stemmen welke flyer zij het mooist/best vinden. Bespreek ook de argumenten voor hun keuze!

✂.....

Woordenlijst

een motie indienen = een formeel voorstel aan de deelnemers aan een vergadering doen

het defilé = de stoet die in optocht voorbijgaat, meestal als eerbetoon

ouwe-jongens-krentenbrood = een vrolijke en vriendschappelijke sfeer, gezellig onder elkaar

✂.....

Woordenlijst

een motie indienen = een formeel voorstel aan de deelnemers aan een vergadering doen

het defilé = de stoet die in optocht voorbijgaat, meestal als eerbetoon

ouwe-jongens-krentenbrood = een vrolijke en vriendschappelijke sfeer, gezellig onder elkaar

✂.....

Woordenlijst

een motie indienen = een formeel voorstel aan de deelnemers aan een vergadering doen

het defilé = de stoet die in optocht voorbijgaat, meestal als eerbetoon

ouwe-jongens-krentenbrood = een vrolijke en vriendschappelijke sfeer, gezellig onder elkaar

Werkblad Actief Lezen

Groepje van: _____

Leesdoel: Na het lezen van de tekst weet ik _____

Aantekeningen bij de stukjes

Noteer hieronder belangrijke informatie, onbekende woorden en eigen vragen. Schrijf ook de antwoorden van de sleutelvragen op.

Inleiding

Veteranendag in Nederland en daarbuiten

Antwoord op sleutelvraag 1:

Laatste zaterdag van juni

Antwoord op sleutelvraag 2:

Veel festiviteiten

Antwoord op sleutelvraag 3:

Antwoord op sleutelvraag 4:

Ouwe-jongens-krentenbrood

Antwoord op sleutelvraag 5:

Na het lezen

Antwoord op sleutelvraag 6:

Antwoorden

OPDRACHT 1 Sleutelvragen

Tijdens het lezen	
Inleiding	geen sleutelvraag
Veteranendag in Nederland en daarbuiten	1. Hoe ontstond in Nederland een Veteranendag, zoals die in het buitenland al bestond? Beschrijf het kort, in je eigen woorden. <i>In 1996 werd de regering voor het eerst gevraagd om te onderzoeken of er in Nederland ook een Veteranendag georganiseerd kon worden. In 2003 werd er een commissie ingesteld die dit ging onderzoeken. Die commissie concludeerde dat dit inderdaad een goed idee was.</i>
Laatste zaterdag van juni	2. Hoe kwam het zo dat de Nederlandse Veteranendag elk jaar op de laatste zaterdag van juni wordt gevierd? Beschrijf het kort, in je eigen woorden. <i>In eerste instantie werd er gekozen voor 29 juni, de geboortedatum van prins Bernhard. Hij was zelf een veteraan. Toen 29 juni een keer op zondag viel, werd de dag op de zaterdag ervoor gevierd en dat beviel erg goed. Sindsdien wordt Veteranendag altijd op de laatste zaterdag van juni georganiseerd.</i>
Veel festiviteiten	3. Hoe ziet het dagprogramma van de Nederlandse Veteranendag eruit? • een ceremonieel uitreiken van onderscheidingen en herinneringsmedailles aan recent van een missie teruggekeerde militairen, op het Lange Voorhout, voor museum Escher; • een fly-past (een ceremoniële vlucht van een groep militaire vliegtuigen) bij de aanvang van het defilé; • een defilé van veteranen en actief dienende militairen door de binnenstad van Den Haag, dat wordt afgenomen door de koning. Meer dan 4000 veteranen en militairen marcheren, gevolgd door historische en moderne legervoertuigen, rond de Hofvijver; • een bijeenkomst op het Malieveld waar veteranen en hun familie en vrienden en burgers elkaar kunnen ontmoeten. 4. Hoe komt het dat jij op Veteranendag ook de vlag uit mag hangen? <i>In 2009 besloot de ministerraad dat op alle gebouwen van de rijksoverheid en gemeenten verplicht gevlagd wordt. Voor burgers is dat vrijwillig.</i>

Ouwe-jongens-krentenbrood	5. Welk ander doel hoopt de organisatie van de Nederlandse Veteranendag ook elk jaar te bereiken? <i>De organisatie van de Nederlandse Veteranendag hoopt dat veteranen hun oud-collega's en andere veteranen kunnen ontmoeten, om ervaringen uit te wisselen en een gevoel van kameraadschap te ervaren.</i>
Na het lezen	
6. Voor het lezen van de tekst heb je nagedacht of je de Nederlandse Veteranendag op 29 juni wel of niet wilt bezoeken. Hoe denk je daar nu over, nu je de tekst hebt gelezen? Leg je antwoord uit. <i>Eigen antwoord.</i>	

OPDRACHT 3 Schrijfopdracht

De tekst die de leerlingen hebben geschreven moet een chronologische opbouw hebben door het gebruik van de juiste signaalwoorden. Ook moet het een levendig fictief verslag van de dag zijn, door het gebruik van bijvoeglijk naamwoorden. Alle onderdelen van de Veteranendag moeten benoemd zijn:

- de medailleceremonie;
- de fly-past;
- het defilé;
- de bijeenkomst op het Malieveld.